

Sygn. akt I CNP 44/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi T. G. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 4 października 2013 r., sygn. akt IV Ca 1248/12, wydanego w sprawie z powództwa T. G. przeciwko G. S.A. w W. o zapłatę, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 czerwca 2015 r.,

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) zł tytułem kosztów postępowania o stwierdzenie niezgodności prawomocnego wyroku z prawem.

UZASADNIENIE

Powód T.G. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 4 października 2013 r., wydanego w sprawie z jego powództwa przeciwko G. S.A. w W. o zapłatę kwoty 15 000 zł tytułem odszkodowania za korzystanie w okresie od 29 sierpnia 2008 do 28 sierpnia 2011 r. z jego działki przez pozwanego, do którego należy gazociąg przebiegający przez tę nieruchomość.

Wcześniej, wyrokiem z dnia 11 maja 2010 r. na rzecz powoda zasądzone zostało wynagrodzenie za korzystanie przez pozwanego z tej działki w analogiczny sposób w 2005 r. W poprzedniej sprawie pozwany nie kwestionował roszczeń powoda. Natomiast w sprawie, której dotyczy skarga, przedstawił odpis decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 18 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst Dz.U. z 1974 r., Nr 10, poz. 64 ze zm.), zezwalającej na przeprowadzenie rurociągu m.in. przez nieruchomość powoda. Zakwestionował też wysokość żądanej przez powoda kwoty. Wskazując na niezaprzeczenie przez powoda faktu wydania decyzji powołanej przez pozwanego i na niewykazanie przez niego wysokości dochodzonej kwoty, Sąd Rejonowy w Wołominie oddalił powództwo wyrokiem z dnia 18 maja 2012 r., a Sąd Okręgowy dla Warszawy-Pragi w Warszawie oddalił apelację powoda od tego wyroku, podzielając stanowisko, że w zmienionych okolicznościach wynikających z powołanych przez pozwanego faktów dysponuje on prawem korzystania z nieruchomości powoda, a ponadto zakwestionowanie przez pozwanego wysokości żądanego wynagrodzenia za korzystanie z gruntu wymagało od powoda podjęcia aktywności dowodowej w celu wykazania przysługującej mu kwoty.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sądu drugiej instancji powód zarzucił rażące naruszenie przepisów i niezgodność wyroku z art. 224 § 1 i 2 w zw. z art. 225 k.c. art. 2, art. 3, art. 15, art. 23, art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 18 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, 366 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.c., art. 6 k.c., art. 322 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c., art. 365 § 1 k.p.c.

Skarżący wyjaśnił, że na skutek wydania zaskarżonego orzeczenia poniósł szkodę w postaci utraconego odszkodowania w wysokości 15 000,00 zł za bezumowne korzystanie z jego nieruchomości przez pozwanego w okresie od 29.08.2008 r. do dnia 28.08.2011 r. oraz zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4 217,00 zł.

Wyjaśnił też, że nie było możliwe zaskarżenie kwestionowanego orzeczenia w drodze innych środków prawnych, ponieważ nie przysługuje od niego skarga kasacyjna, nie zachodzą także przesłanki do wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przewidziana w art. 424¹ i n. k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji jest nadzwyczajną instytucją prawa procesowego wprowadzoną w celu umożliwienia stronom uzyskania prejudykatu koniecznego do dochodzenia od Skarbu Państwa odszkodowania na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego.

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, pojęcie „niezgodności z prawem” prawomocnego wyroku, ma w przepisach art. 424¹ i nast. k.p.c. suwerenne i autonomiczne znaczenie zdeterminowane przez istotę władzy sądowniczej i niezawisłości sędziowskiej, a w szczególności przez przyznanie sądom szerokiego zakresu swobody przy wykładni i stosowaniu prawa. W konsekwencji za wyrok niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. uznaje się tylko orzeczenie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami orzeczniczymi lub wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni czy oczywiście niewłaściwego zastosowania przepisu prawa. Niezgodność z prawem w rozumieniu omawianego przepisu musi mieć zatem charakter kwalifikowany, tj. elementarny i oczywisty (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2007 r., I CNP 71/06, nie publ.; z dnia 6 marca 2008 r., I CNP 116/07, nie publ.; z dnia 4 grudnia 2013 r., II BP 6/13, nie publ.; z dnia 9 stycznia 2014 r., I BP 5/13, nie publ.).

To swoiste rozumienie pojęcia „niezgodności z prawem” wyroku musi być także uwzględnione przy ocenie, dokonywanej na podstawie art. 424⁹ k.p.c., czy skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku powinna być przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, czy też - z uwagi na jej oczywistą bezzasadność - należy odmówić przyjęcia jej do rozpatrzenia. Oczywiście bezzasadna, w rozumieniu powyższego przepisu, jest skarga, której zarzuty nie wskazują na opisane wyżej, kwalifikowane naruszenie prawa, stanowiące rażącą obrazę prawa lub standardów orzecniczych demokratycznego państwa prawa.

W niniejszej sprawie przyczyną nieuwzględnienia roszczeń powoda było ustalenie przez Sądy obu instancji, że pozwanemu przysługuje administracyjny tytuł do korzystania z nieruchomości powoda w zakresie objętym sporem oraz niewykazanie przez powoda wysokości należnego wynagrodzenia. Pierwsza okoliczność była ustalona na skutek niezakwestionowania twierdzeń powoda popartych niepoświadczonym odpisem tej decyzji, druga wynikała z przebiegu postępowania przed sądem rejonowym.

Analiza uzasadnienia skargi prowadzi do wniosku, że przeważającej mierze stanowi ona polemikę z dokonanymi w sprawie ustaleniem faktycznym dotyczącym przysługującego pozwanemu tytułu prawnego do korzystania z działki powoda, co jest niedopuszczalne w świetle zakazu zawartego w art. 424⁴ zd. 2 k.p.c. Ponadto skarżący zarzuca nieprzeprowadzenia z urzędu dowodów w celu ustalenia wysokości należnego powodowi wynagrodzenia oraz niewykorzystanie przez Sądy możliwości określenia wynagrodzenia przy wykorzystaniu możliwości przewidzianych w art. 322 k.p.c., co jest zarzutem oczywiście bezzasadnym w związku z ustaleniem, że pozwany dysponuje tytułem do korzystania z działki powoda, i z tego względu nie ma obowiązku płacenia wynagrodzenia za korzystanie z niej bez tytułu prawnego. Najistotniejszym zarzutem jest jednak zarzut nieuwzględnienia faktu związania Sądów w niniejszej sprawie wcześniejszym prawomocnym wyrokiem zasądającym na rzecz powoda wynagrodzenie za 2005 r. Jednak - zważywszy odmienne okoliczności faktyczne, wynikające z faktu odnalezienia przez pozwanego decyzji przyznającej mu prawo do korzystania z działki powoda, a także fakt, że moc wiążąca wcześniejszego

wyroku ogranicza się do przedmiotu, o którym rozstrzygał, to znaczy do wynagrodzenia należnego powodowi za 2005 r., a obecnie przedmiotem powództwa jest roszczenie dotyczące okresu późniejszego i z uwzględnieniem innego, później ujawnionego przez pozwanego faktu - również zarzut naruszenia art. 365 § 1 i art. 366 k.p.c. nie uzasadnia w sposób oczywisty skargi. Skoro późniejsze wykrycie okoliczności faktycznej może prowadzić nawet do wzruszenia prawomocnego orzeczenia, tym bardziej wykryta okoliczność może być wykorzystana w późniejszym postępowaniu dotyczącym roszczeń przypadających za dalsze okresy.

Ponadto, uzupełniając wskazać należy, że - gdyby nawet podzielić zapatrywanie powoda, że istnienie decyzji nie powinno być brane pod uwagę, to i tak skarga pozostawałaby oczywiście bezzasadna, nie budzi bowiem wątpliwości, że powód nie podjął żadnej aktywności dowodowej w zakresie wykazania wysokości wynagrodzeni należnego mu w innym niż poprzednio okresie, objętym niniejszym sporem, a żadne okoliczności nie wskazują, by zachodziły podstawy do przypisania sądowi obowiązku skorzystania z uprawnienia przewidzianego w art. 232 § 2 k.p.c., albo w art. 322 k.p.c.

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie art. 424⁹ k.p.c., uznając ją za oczywiście bezzasadną.

Orzeczenie o kosztach postępowania wywołanego skargą wynika z treści art. 424¹² k.p.c. w zw. z art. 398²¹, art. 391 § 1, art. 98 § 1 i 3 k.p.c. określając wysokość należnych pozwanemu kosztów na podstawie § 2, § 6 pkt 5 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).